

«Είναι δυνατόν να σωθεί ο πλούσιος;» (Χρήστος Καραδήμος, Θεολόγος - Εκπαιδευτικός, Συγγραφέας)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Ο πλούτος κατά τη διδασκαλία του ιερού Χρυσοστόμου

Ο πλούτος, κατά τον ιερό Χρυσόστομο, είναι «απάτη» και «φαντασία» και μέριμνα «που δημιουργεί ένταση και σκοτισμό» και οδηγεί στην «τρυφή», που μας κάνει μαλθακούς [1]. Ο πλούτος είναι «άπιστος» και «αγνώμων δραπετής», αφού συχνά αφήνει γυμνούς εκείνους που φροντίζουν με επιμέλεια γι' αυτόν, και αλλάζει κυρίους [2]. Είναι «φονιάς» αδίστακτος, «προδότης», «τύραννος που προστάζει με σκληρότητα», «εχθρός αδιάλλακτος», «πέλαγος που το δέρνουν αναρίθμητοι άνεμοι» [3].

«Ο πλούσιος είναι φτωχός», αφού, «όσο αυξάνει ο πλούτος του, τόσο φτωχότερος γίνεται» [4]. «Στην παρούσα ζωή και η φτώχεια και ο πλούτος είναι προσωπίδες

(μάσκες) μόνον» [5]. Κατά τον ιερό συγγραφέα πλούτος αληθινός δεν είναι το να πλουτίζεις, αλλά το να μην θέλεις να πλουτίσεις. Ο πλούσιος στην πραγματικότητα δεν είναι ποτέ πλούσιος, αφού συνεχώς έχει ανάγκη από κτήματα και χρήματα. Πλούσιος λοιπόν δεν είναι εκείνος που κατέχει πολλά, αλλά εκείνος που δεν έχει ανάγκη από πολλά [6]. Αυτός είναι « όντως φιλόσοφος». Τούτο μάλιστα είναι πλούτος, το να μην έχεις ανάγκη πλούτου. «Έκβαλε την επιθυμία του πλούτου και επλούτησας» [7].

Αληθινός πλούτος είναι ο φόβος του Θεού και η ευσέβεια, τα ανέκφραστα και απόρρητα, τα μελλοντικά αγαθά. «Θέλεις να πλουτίσεις;» , ρωτάει ο ιερός συγγραφέας, «Έχε φίλον τον Θεόν, και θα είσαι από όλους ο πλουσιότερος» [8].

Πλούτος αληθινός είναι εκείνος που υπηρετεί τη φτώχεια. Εκείνος που πλουτίζει συνάζοντας αγαθά σπέρνει τη γη, ενώ εκείνος που μοιράζει τα αγαθά του καλλιεργεί τον ουρανό. Όποιος σκορπίζει γενναιόδωρα για τις ανάγκες των φτωχών, θα θερίσει στη Βασιλεία του Θεού. Και ο μεγάλος εκκλησιαστικός Πατήρ λέει επιγραμματικά: «Πλούσιος δεν είναι εκείνος που έχει πολλά, αλλ' εκείνος που δίνει πολλά» [9].

Ο πλούτος γίνεται πηγή πολλών κακών: στενοχώριες, αδιάκοπες φροντίδες, περισπασμοί, αγρυπνία, επιβουλές. Κανείς δεν φθονείται, δεν κατηγορείται και δεν

μισείται τόσο πολύ, όσο ο πλούσιος. Ο πλούτος όχι μόνο δεν κάνει τον άνθρωπο ενάρετο, αλλά και φυτεύει στην ψυχή του πάθη, όπως η άμετρη ακολασία η άδικη οργή, η έπαρση και αλαζονεία, η μωρία, η κενοδοξία, η σκληρότητα [10].

Ο πλούτος δεν ευνοεί την ευλάβεια, ούτε την τίμια εργασία, ούτε την αρετή και αποτελεί το μεγαλύτερο εμπόδιο για τη Βασιλεία των ουρανών. Ο ίδιος ο Κύριος βεβαίωσε, ότι είναι πολύ δύσκολο να μπουν οι πλούσιοι στη βασιλεία του Θεού [11].

Τίποτα δεν είναι πιο αβέβαιο από τον πλούτο, αφού συγκεντρώνεται σε ανθρώπινα θησαυροφυλάκια, τα οποία πολλοί ζηλεύουν και δολιεύονται. Αντίθετα, τα αγαθά που σκορπίζονται με ελεημοσύνες, τοποθετούνται στα χέρια του Θεού και επομένως δεν διατρέχουν κανένα κίνδυνο [12]. Ο πλούτος είναι φθαρτός και βραχύβιος, αφού πεθαίνει μαζί με τον άνθρωπο, πολλές φορές και πριν από τον άνθρωπο. Και το χειρότερο: κάποτε συμπαρασύρει στην καταστροφή και τον ιδιοκτήτη του. Είναι επικίνδυνος· εχθρός που βρίσκεται μέσα στο σπίτι σου.

Αν απομακρύνουμε τα μάτια μας από τα εξωτερικά φαινόμενα και διεισδύσουμε στην ψυχή των πλουσίων, θα δούμε ότι αυτή είναι δεμένη με δεσμά χειρότερα και σκληρότερα από σιδερένιες αλυσίδες... Όσο περισσότερα φορέματα και κοσμήματα φορούν, τόσο περισσότερο είναι δέσμιοι· τους καταναγκάζουν οι πολλές υποχρεώσεις τους και οι άπειρες ανάγκες τους [13].

Ο πλούτος, αυτός καθ' εαυτόν, δεν είναι ούτε καλό ούτε κακός. Μπορεί να γίνει όργανο αρετής. Υπάρχουν ενάρετοι πλούσιοι που κάνουν καλή χρήση του πλούτου. Αντίθετα η κακή χρήση κάνει τον πλούτο κακό. «Ου κακόν ο πλούτος, αλλά κακόν η πλεονεξία, κακόν η φιλαργυρία [14]».

«Είναι δυνατόν να σωθεί ο πλούσιος; Βεβαιότατα. Ο Ιώβ ήταν πλούσιος, ο Αβραάμ ήταν πλούσιος. Είδες τα πλούτη του; Δες όμως και την φιλοξενία του ...». Ο Θεός δεν απαγόρευσε τον πλούτο, αλλά την υποδούλωση στο χρήμα. Ο πλούσιος μπορεί να σωθεί, αν απομακρύνει από την ψυχή του την επιθυμία της πλεονεξίας, αν δεν υπερβαίνει όσα είναι απαραίτητα, και αν διαθέτει τα αγαθά του για εκείνους που έχουν ανάγκη.

Παραπομπές:

- 1. MG 57 ,469.**
- 2. MG 54, 625 δ´. 55, 515. 49, 39. 52, 392, 416. ΕΠΕ 30,5 08.**
- 3. MG 52,3 92, 416. 55,502.**
- 4. MG 63, 175.**

5. MG 48, 986.
6. MG 48, 982, 62, 555-556.
7. MG 62, 196.
8. MG 49, 42.
9. MG 49, 40.
10. Βασ. Δ. Χαρώνη, *Παιδαγωγική Ανθρωπολογία Ιω. Χρυσοστόμου, Τόμος Δ' Πλεονεξία - Ψυχολογία*, Εκδοτικός Οίκος Ελευθερίου Μερετάκη "Το Βυζάντιον", Αθήνα 1996, σ. 12.
11. Ματθ. 19, 23-24. Μαρκ. 10,25. Λουκ. 18,25.
12. Βασ. Δ. Χαρώνη, ό. π., σ. 12.
13. MG 57, 222. 63, 137
14. MG 49, 40.
15. MG 58, 692.